

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філологічного факультету
 Борис БУНЧУК
12 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
СУЧАСНА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ
(вибіркова)

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Чернівці 2024 рік

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філологічного факультету
 Борис БУНЧУК
12 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
СУЧАСНА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ
(вибіркова)

Факультет

філологічний

Мова навчання

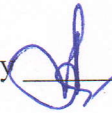
українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Сучасна методика аналізу літературного тексту складена відповідно освітньо-професійної програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича основі ОНП) 035 «Філологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Розробник: А. Р. Тичініна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Викладач: А. Р. Тичініна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Голова методичної ради філологічного факультету Алла АНТОФІЙЧУК

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Завідувач кафедри

 Роман ДЗИК

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна призначена розширити інтерпретаційні можливості у процесі прочитання художнього твору (від класичних до постмодерністських зразків). Окрім теоретичного обґрунтування методології як базової літературознавчої дисципліни, пропонує огляд класичних і новітніх літературознавчих методологій: методологічних підходів та методик аналізу літературного тексту (теоретична й аналітична поетика, біографічний метод, історична поетика, генологія, культурно-історична школа, міфопоетика, компаративістика, імагологія, формалізм, герменевтика, рецепція, структуралізм, постструктуралізм і деконструкція, інтертекстуальність, інтермедіальність, наратологія, антропологія, постколоніалізм, мультикультуралізм, гендерні студії та феміністична критика. Предметом вивчення навчальної дисципліни є важливі для аспірантів-філологів методологічні критерії сучасних літературознавчих досліджень.

Мета: ознайомлення аспірантів з сучасною методикою аналізу літературного тексту, усвідомлення диференціації методу, методики та методології літературознавчих досліджень, опанування знаннями основ методики аналізу, формування розуміння необхідності вибору належної техніки аналізу літературного тексту відносно його специфіки та предмету задля компетентного проведення літературознавчого дослідження, оволодіння теоретико-методологічними засадами сучасного літературознавства та вміння екстраполювати набуті знання з методики аналізу на розбір конкретних творів.

Відповідно до поставленої мети впливають конкретні завдання даного навчального курсу:

- формування знань про метод, методологічний підхід, методику, методологію літературознавства;
- акцентування уваги вплив постмодернізму на сучасну методику аналізу літературного тексту;
- спонування до обізнаності у різновекторних класифікаціях наукових методів та методичних практик;
- розуміння специфіки літературознавчих методик аналізу літературного тексту (теоретичних та історико-літературних);
- усвідомлення методики як процедури для проведення літературознавчого аналізу;
- опанування основами методики як технічного алгоритму аналізу твору;
- осягнення впливу вибору методики аналізу тексту на його об'єктивність;
- засвоєння теоретичних основ сучасної літературознавчої методики аналізу тексту;
- оперування теоретичними основами сучасної літературознавчої методики аналізу тексту та екстраполяція на практику;
- компетентний аналіз літературних текстів із використанням передових літературознавчих технологій.

Пререквізити. «Теорія літератури», «Історія зарубіжної літератури», «Історія української літератури», «Філософія», «Історія», «Культурологія», «Філософія та методологія науки», «Історія та теорія лінгвістичних вчень».

Результати навчання

знати: дефініції методу, методологічного підходу, методології та методики; поняттєво-категоріальний апарат сучасної літературознавчої методики; алгоритм методики аналізу тексту; про вплив методики проведення аналізу на його об'єктивність та доцільність; значення, мету, функції та хід методики літературознавчого аналізу; специфіку літературознавчих методики; теоретичні основи сучасної літературознавчої методології; основні літературознавчі напрямки та течії зарубіжного літературознавства; першорядні літературознавчі напрямки та течії українського літературознавства; сучасну методику аналізу літературного тексту (згідно плану програми); фактори, що впливають на вибір методики розвідки; важливість вибору належної техніки аналізу літературного тексту відносно його специфіки та предмету; теоретико-методологічні засади сучасного літературознавства та вміння екстраполювати набуті знання з методики аналізу на розбір

конкретних творів; сутність та логіку компетентного проведення літературознавчого дослідження.

вміти: обґрунтовано застосовувати поняттєво-категоріальний апарат сучасної поетики; послуговуватися знаннями про метод, методологічний підхід, методологію та методику аналізу; володіти інформаційною платформою типів і видів літературознавчої методики аналізу тексту; виокремлювати специфіку літературознавчої методики аналізу; усвідомити значення, мету, функції та хід методики літературознавчого аналізу; конструювати алгоритм методики аналізу тексту; послуговуватися впливом вибору методології на хід наукового дослідження та його об'єктивність; практично застосовувати теоретичні основи сучасної літературознавчої методики на техніку аналізу; компетентно оперувати літературознавчими методами та методологічними підходами; зважати фактори, що впливають на вибір методики аналізу тексту; застосовувати класичні та сучасні методики літературознавчого розбору; екстраполювати набуті знання у власну науково-дослідницьку діяльність; осмислити сутність та логіку компетентного проведення літературознавчого дослідження; компетентно аналізувати літературний текст.

Компетенції, якими має оволодіти аспірант у процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення на міжнародному та національному рівні.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 5. Здатність на високому рівні застосовувати методи наукового аналізу, структурувати літературний матеріал з урахуванням традиційних і новітніх методологічних принципів і засад.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – літературознавства, літературної критики тощо.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української та іноземної мов.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з оперттям на розуміння її мовної та літературної специфіки.

ФК 14. Здатність опановувати методологічні та методичні аспекти сучасної наукової термінології та технології термінотворення.

ФК 18. Здатність розуміти специфіку та тенденції розвитку світового та українського літературного процесу, зміст методів, напрямів, стилів і жанрів.

ФК 19. Здатність на високому рівні володіти знаннями про теоретико-методологічні підходи в літературознавстві та розуміти сутність механізмів та підходів літературознавчого аналізу художнього твору.

ФК 20. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі філології в межах професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності за фахом.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань. ПРН 2. Застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	і н д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. БАЗОВІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ											
Тема 1. Методологія як літературознавча дисципліна	12	2	1			9						
Тема 2. Теоретична й аналітична поетика. Історична поетика й жанрологія.	12	2	1			9						
Тема 3. Герменевтика.	12	2	1			9						
Тема 4. Біографічний метод. Методологія культурно-історичної школи. Міфопоетика.	12	2	1			9						
Тема 5. Компаративістика.	12	2	1			9						
Разом за ЗМ1	60	10	5			45						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. НОВІТНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРАКТИКИ											
Тема 1. Рецептвна поетика та критика читацького відгуку	12	2	1			9						
Тема 2. Структуралізм, постструктуралізм та деконструкція. Наратологія	12	2	1			9						
Тема 3. Постколоніалізм та мультикультуралізм.	12	2	1			9						
Тема 4. Гендерні студії та феміністична критика	12	2	1			9						
Тема 5. Імагологія, інтертекстуальність та інтермедіальність	12	2	1			9						
Разом за ЗМ 2	45	10	5			45						
Усього годин	90	20	10			90						

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	<p>Методологія як літературознавча дисципліна</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологія як учення про сукупність методів, що використовуються у певній науці. 2. Завдання методології науки. 3. Рівні методологічного аналізу (за І. Блаубергом). 4. Методологічний підхід. 5. Методика - конкретний алгоритм аналізу тексту. 6. Фази розвитку методології гуманітарних наук: класична, некласична, постнекласична. 7. Філософія – первісна методологічна база літературознавства. Зв'язок із концепцією та концептом. 8. Запобігання методологічного плюралізму. 9. Літературознавча методологія.
1.2.	<p>Теоретична й аналітична поетика. Історична поетика й жанрологія.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поетика – естетика і теорія поетичного мистецтва. Поетика як теорія. Поетика як система, теоретична основа філологічного аналізу художніх текстів і смислових структур; дослідження походження (генезису) сутності, видів та форм словесної художньої творчості. 2. Відмінність історичної та теоретичної поетик. 3. Інтерпретація художнього образу і художньої мови Олександра Потебні. Потебніанська філософія мови („Думка і мова”). Концепція про внутрішню форму слова. Диференціювання поезії і прози. 4. Віршознавство як методологічний сегмент поетики. Внесок Михайла Гаспарова. Українське віршознавство. Сучасні віршознавчі наукові осередки: Київ (Н. Костенко, М. Сулима та їхні послідовники), Чернівці (Б. Бунчук, Б. Мельничук та їхні учні), Луцьк (М. Моклиця), Кам'янець-Подільський (О.Волковинський). Класифікації лірики: жанрова (О. Галич, Н. Костенко) і тематична (І. Козлик, Е. Соловей-Гончарик). 5. Генологія і жанрологія. Жанр, жанровий канон, жанрова система, метажанр. Європейські жанрові теорії. Сучасні українські теорії жанру: Нонна Копистянська, Ольга Червінська, Тетяна Бовсунівська, Євген Васильєв.
1.3.	<p>Герменевтика</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Герменевтика як теорія, методика і мистецтво інтерпретації. Завдання герменевтичного аналізу (тлумачення) – осягнення не змісту, а закладеного у текст сенсу. Проблема розуміння. 2. Ключові етапи розвитку герменевтики: античність; біблійна герменевтика; універсальна (ліберальна) герменевтика Ф. Шлесермахера; дільтейвська гуманітарна герменевтика; феноменологія Е. Гусерля; онтологічна герменевтика М. Гайдегера; філософська герменевтика Г. Гадамера; латентна герменевтика П. Рікера. 3. Концепції герменевтичного кола. 4. Українська герменевтика. Проблеми становлення та функціонування Біблійної герменевтики у працях З. Лановик „Hermeneutica Sakra”.
1.4.	<p>Біографічний метод. Методологія культурно-історичної школи. Міфопоетика.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біографічний метод. Вивчення відносин „автор – твір”, в яких автор – жива, конкретна людина. Біографія і особистість письменника як визначальні моменти творчості. Шарль Огюст Сент-Бев – основоположник біографічного

	<p>методу. Сучасні українські дослідники біографіки: Тетяна Потніцева, Валентина Фесенко, Юлія Павленко, Тамара Гундорова.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Культурно-історична школа Іполита Тена. Концепція «раса – середовище – момент» у літературному аналізі. 3. Міфопоетика як умовна назва низки підходів до тлумачення літератури, що пропонують її розглядати за допомогою міфологічного методологічного підходу. Міф та міфологема. 4. Теорія запозичень (“міграційна теорія”) Т. Бенфея. 5. Концепції Джеймса Джорджа Фрезера („Золота гілка: Дослідження магії і релігії”). 6. Порівняльна міфологія Джозефа Кемпбелла («Тисячолікий герой»). 7. Ототожнення різних сфер культури із самостійними символічними формами міфу, релігії, мистецтва Ернстом Кассіером. 8. Вивчення структури міфу Яковом Голосовкером („Логіка міфу”). 9. Концепція архетипу, міфу і “колективного несвідомого” Карла Густава Юнга 10. Методика дослідження психоаналітичних значень для людської уяви образів стихій Гастоном Башлярмом. 11. Психологічні основи створення і функціонування міфу за Мірчею Еліаде. 12. Структуралістська теорія міфу Клода Леві-Стросса. Логіка бінарних опозицій. 13. Сучасна українська міфопоетика: Ігор Зварич, Ніла Зборовська, Григорій Грабович.
1.5.	<p>Компаративістика.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Терміни порівняльне літературознавство, літературна компаративістика і літературознавча компаративістика. 2. Генетичний, контактний і типологічний підходи. 3. Порівняльна тематологія, компаративна генологія (жанрова типологія), типологія стильових течій, порівняльна історія національних літератур різних країн, типологія міжлітературного простору. 4. Українська компаративістика. 5. Дослідження Дмитра Наливайка. 6. Питання функціонування традиційних образів і фабул у межах компаративістики. 7. Школа ТСО Анатолія Волкова.
2.1.	<p>Рецептивна поетика та критика читацького відгуку</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рецептивна естетика – різновид естетичної теорії, зосередженої на проблемі сприймання художніх творів. Рецептивна поетика – розуміння поетики на засадах рецептивної естетики, згідно з чим усі елементи структури твору проектуються на реципієнта. 2. Індивідуальне сприйняття – провідна ідея рецептивної поетики. Історія питання проблеми сприйняття: Аристотель, Платон, В. Віндельбанд, Г. Лейбніц, А. Баумгартен, І. Кант, Гегель, В. Дільтей, Г. Яусс, В. Ізер, У. Еко. 3. «Констанська революція»: “Історія літератури як провокація літературознавства” Р.Яусса. Х. Р. Яус – засновник школи рецептивної критики. Горизонт очікування. 4. Розвиток рецептивної естетики в працях В. Ізера про народження нового сенсу в акті естетичного сприйняття. Ідея В. Ізера про імпліцитного та експліцитного читача („Імпліцитний читач”). Консистенція тексту. Місця невизначеності.

	<p>5. Методологічна стратегія У. Еко щодо відкритого характеру художнього твору.</p> <p>6. Критика читацького відгуку.</p>
2.2.	<p>Структуралізм, постструктуралізм та деконструкція. Наратологія.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка постнекласичної літературознавчої методології. 2. Виникнення й етапи становлення структуралізму у гуманітарному комплексі наук. Екстраполяція мовознавчих ідей у літературознавство (Ф. де Сосюр „Курс загальної лінгвістики”). Наближення літературознавства до точних наук. Методика аналізу твору із залученням понять знак, код, означник, означуване, система, опозиція, елемент, інваріант, рівень. 3. Структуралізм як інтелектуальний рух. 4. Клод Леві-Стросс – французький структураліст та засновник структурної антропології. Моделювання структури, передбачуваного алгоритму, який визначає приховану логіку, притаманну як окремим варіантам явищ (інваріантні зв'язки елементів і відношень між ними), так і віртуальним переходам від одного варіанта до іншого. 5. Постструктуралізм – методологічний напрям у філософії і ряді гуманітарних наук, що використовує суб'єктивні підстави письма і читання через посередництво антропологічного повороту. Інтердисциплінарна природа постструктуралістської методології як рефлексії на сучасний стан гуманітарних наук. Постструктуралістська зміна стилю філософствування та способів аналізу текстів. Вплив структуралізму на українських учених. 6. Від структуралізму до постструктуралізму: концепції Ролан Барта, Мішеля Фуко, Жака Лакана, Жюльєн Дельоза. 7. Смерть суб'єкта, смерть автора, смерть людини. Людина і світ як текст. 8. Інтердискурсивні дослідження Юлії Крістевої. 9. Деконструктивізм Жака Дерріди. Американський деконструктивізм. 10. Природа, форма і функціонування наративу (оповіді). Дослідження проблем часу, способу й голосу як предмет наратології. Фази розвитку наратології. Критерії наративного. Класифікації типів нараторів. Функції наратора в художньому тексті. Моделі наративного конструювання. Дієзис. Фокалізація. Фікціональність. 11. Концепції Жерара Женетта і Вольфа Шміда як провідних наратологів. 12. Українські наратологічні студії.
2.3.	<p>Постколоніалізм та мультикультуралізм.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка й етапи становлення антропології. Сучасна постмодерністська (аналітична) антропологія. Антропологічна перспектива літературознавчих текстів. Літературний текст як документ для антропологів. 2. Дослідження проблем, тем, мотивів пам'яті, самотності, страху, радості, тілесного, людського, тваринного, Іншого, Інакшого, свідомості та підсвідомості, уяви та уявного. Зміна пріоритетів теорії літератури. 3. Тріадна концепція фіктивного, уявного та реального В. Ізера („Причинки: від теорії читацького відгуку до літературної антропології”). 4. Кліфорд Гірц – основоположник інтерпертативної антропології. 5. Антропологічні студії Ж.-М. Шеффера „Кінець людської винятковості”. 6. Ришард Нич і польський варіант антропології. 7. Поетика тілесності. 8. Постколоніальна теорія – методологічний напрям у філософії, літературознавстві, соціології, теології, що виник в контексті ревізії наслідків колоніальних відносин. Постколоніальний – як такий, що „стосується періоду після здобуття незалежності”. Виникнення постколоніалізму (Ф. Фанон „Чорна шкіра, білі маски”).

	<p>9. Поняття колоніальної ментальності та постколоніальної травми.</p> <p>10. Значення праці Едварда Саїда „Орієнталізм” як фундаменту постколоніальної теорії щодо взаємовідношення імперського центру і колоніального простору.</p> <p>11. Гаятрі Чакраворті Співак – теоретикinja постколоніалізму. Її філософські дослідження проблем фемінізму, деконструктивізму, глобалізації („Чи може підпорядковане промовляти”).</p> <p>12. Ідея гібридності, мімікрії, амбівалентності в культурі в постколоніальних студіях Гомі Бгабги („Нація і нарація”).</p> <p>13. Українські постколоніальні студії: Соломія Павличко і Тамара Гундорова.</p> <p>14. Мультикультуралізм і криза національної ідентичності.</p>
2.4.	<p>Гендерні студії та феміністична критика</p> <p><i>План</i></p> <p>1. Поняття гендеру, гендерних ролей та стереотипів. Етапи становлення гендерних студій.</p> <p>2. Фемінізм як теорія, ідеологія та філософська концепція, інтелектуальний рух і методологія. Відмінності між фемінною, феміністською і жіночою літературою.</p> <p>3. Французький варіант феміністичної критики (С. де Бовуар, Л. Ірігерей, Е. Сіксу, Ю.Кристева). Феміністський рух у США (XX ст.). Періодизація жіночого тексту у феміністичній критиці (Елейн Шолватер, Елізабет Гросс).</p> <p>4. Українські гендерні студії: О. Забужко, С.Павличко, Т. Гундорова, В. Агеєва, С. Криворучко, С. Філоненко, Г. Улюра.</p>
2.5.	<p>Імагологія, інтертекстуальність та інтермедіальність</p> <p><i>План</i></p> <p>1. Імагологічний рівень аналізу художнього тексту. Поняття „імагологія”. Вивчення образів Інших та Чужих націй, країн, культур, сторонніх у свідомості сприймаючого суб’єкта. Бінарна опозиція „свій” / „чужий” в основі імагології. Етнообраз, автообраз, гетерообраз, метаобраз, контрообрази.</p> <p>2. Характеристика феномену ментальності: М. Бубер, Ц. Тодоров, Е. Саїд.</p> <p>3. Специфіка міжтекстових взаємодій. Класифікації Жерара Женетта.</p> <p>1. Інтертекстуальність – теорія і методологія про різні види міжтекстової взаємодії, перегуки твору з літературною традицією, мистецькими формами, жанровими умовностями, стильовими кодами, дискурсами.</p> <p>2. Інтертекстуальність – «першооснова літератури». Взаємодія між прототекстом / претекст / текст-донор та текст-реципієнтом.</p> <p>3. Внесок Р.Барта та Ю.Крістевої у виокремлення методології інтертекстуальності.</p> <p>4. Форми міжтекстуальних відношень: цитування та його види; алюзія та її види; ремінісценція; пастиш; центон; парафраза; пародія; гіпертекст; палімпсест; автоінтертекстуальність.</p> <p>5. Українські дослідження інтертексту: Д. Наливайко, П. Рихло та ін.</p> <p>6. Методологічна специфіка інтермедіальних студій. Інтермедіальність як присутність і взаємодія інших видів мистецтв у літературі.</p> <p>7. Екфрасис та його різновиди.</p> <p>8. Феномен мультимітців. Синестезія тексту.</p>

Тематика практичних занять

№	Назва теми
1	Літературознавча методологія: класичні підходи (біографічний метод, культурно-історична школа, історична та теоретична поетика).

	<p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i></p> <p>Методологія як наука про сукупність методів, що застосовуються у різних галузях. Основні завдання методології науки. Рівні методологічного аналізу. Етапи розвитку методології гуманітарних наук. Філософія як основа методології літературознавства. Методологія літературознавства: основні принципи та підходи. Поетика як теорія поетичного мистецтва: система естетичних і теоретичних засад. Різниця між історичною та теоретичною поетикою. Олександр Потебня та його підхід до інтерпретації художнього образу і мови. Потебніанська філософія мови («Думка і мова»), внутрішня форма слова, диференціація поезії і прози. Віршознавство як частина поетики. Генологія і жанрологія. Жанровий канон, жанрова система, метажанр. Європейські та сучасні українські теорії жанру. Біографічний метод: вивчення взаємозв'язку «автор – твір», де автор є конкретною особистістю. Роль біографії в творчості письменника. Шарль Огюст Сент-Бев як засновник біографічного методу. Сучасні українські дослідники біографіки.</p>
2	<p>Методологія літературознавства некласичного періоду</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i></p> <p>Особливості некласичної методології літературознавства. Міфопоетика як концептуальний підхід до інтерпретації літератури через призму міфології. Теорія запозичень або "міграційна теорія" Т. Бенфея. Теоретичні моделі Джеймса Джорджа Фрезера у "Золотій гілці: Дослідження магії та релігії". Порівняльна міфологія Джозефа Кемпбелла та Ернста Кассіра. Концепція архетипів, міфів та "колективного несвідомого" Карла Густава Юнга. Психоаналітичний підхід до дослідження уявлень про стихії в контексті міфу Гастона Башляра. Структуралістська теорія міфу Клода Леві-Стросса: логіка бінарних опозицій. Сучасна українська міфопоетика. Терміни та концепти порівняльного літературознавства: літературна компаративістика. Основні підходи порівняльного літературознавства: генетичний, контактний, типологічний, а також компаративна генологія, тематологія та історія національних літератур. Українська компаративістика: праці Дмитра Наливайка. Функціонування традиційних образів та фабул у компаративістських дослідженнях. Школа ТСО Анатолія Волкова. Імагологічний підхід до аналізу художнього тексту. Вивчення образів "Іншого" та "Чужого" через бінарну опозицію "свій" / "чужий". Аналіз феномену ментальності: погляди М. Бубера, Ц. Тодорова, Е. Саїда.</p>
3	<p>Методологія герменевтичного та рецептивного аналізу</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i></p> <p>Герменевтика як теорія, метод і мистецтво інтерпретації текстів. Мета герменевтичного аналізу і проблема розуміння. Основні етапи розвитку герменевтики: антична традиція; біблійна герменевтика; універсальна герменевтика Ф. Шлеєрмахера; гуманітарна герменевтика В. Дільтея; феноменологія Е. Гусерля; онтологічна герменевтика М. Гайдеггера; філософська герменевтика Г. Гадамера; латентна герменевтика П. Рікера. Теорії герменевтичного кола. Рецептивна естетика та рецептивна поетика. Індивідуальне сприйняття як основна ідея рецептивної поетики. Історія розвитку проблеми сприйняття: від Аристотеля і Платона до В. Віндельбанда, Г. Лейбніца, А. Баумгартена, І. Канта, Гегеля, В. Дільтея, Г. Яусса, В. Ізера та У. Еко.</p>

	<p>"Констанська революція": Р. Яусс і його вплив на літературознавство. Концепція горизонту очікування.</p> <p>Ідеї В. Ізера про імпліцитного та експліцитного читача. Консистенція тексту та місця невизначеності.</p> <p>Методологічна стратегія У. Еко щодо відкритості художнього твору та його інтерпретацій.</p> <p>Герменевтика та рецептивні студії в Україні.</p>
4	<p>Постнекласична методологія літературознавства: структуралізм, постструктуралізм, деконструкція та наратологія.</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i></p> <p>Особливості постнекласичної літературознавчої методології.</p> <p>Формування структуралізму в гуманітарних науках. Методика аналізу твору через поняття: знак, код, означник, означуване, система, опозиція, елемент, інваріант, рівень.</p> <p>Структуралізм як інтелектуальний рух. Клод Леві-Стросс та його внесок у структурну антропологію.</p> <p>Постструктуралізм як методологічний напрямок у філософії та гуманітарних науках.</p> <p>Роль суб'єктивних аспектів письма й читання у контексті антропологічного повороту.</p> <p>Перехід від структуралізму до постструктуралізму: ідеї Ролана Барта, Мішеля Фуко, Жака Лакана, Жюльєн Дельоза. Поняття „смерті суб'єкта”, „смерті автора”, „смерті людини”.</p> <p>Інтердискурсивні дослідження Юлії Крістєвої.</p> <p>Деконструкція за Жаком Деррідою та американський деконструктивізм.</p> <p>Природа, форма та функціонування наративу (оповіді). Етапи розвитку наратології.</p> <p>Концепції Жерара Женетта та Вольфа Шміда. Класифікація типів нараторів, функції наратора в художньому тексті, моделі наративного конструювання. Термінологія: дієгезис, фокалізація, фікціональність.</p>
5	<p>Поетика взаємодії та динаміка тексту: метатекст, паратекст, архітекст, інтертекст та інтермедіальність.</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i></p> <p>Особливості міжтекстових взаємодій: метатекст, паратекст, архітекст, інтертекст.</p> <p>Інтертекстуальність як теорія і методологія: види міжтекстових взаємодій, зв'язок твору з літературною традицією, мистецькими формами, жанровими умовами, стильовими кодами та дискурсами. Внесок Ролана Барта і Юлії Крістєвої у формування методології інтертекстуальності.</p> <p>Форми міжтекстових відносин: цитування, алюзії, ремінісценція, пастиш, центон, парафраза, пародія, гіпертекст, палімпсест, автоінтертекстуальність.</p> <p>Методологічна специфіка інтермедіальних досліджень. Інтермедіальність як взаємодія літератури з іншими видами мистецтв. Екфрасис і його різновиди.</p>
6	<p>Методологічні підходи до вивчення ідентичності в умовах соціокультурних трансформацій: антропологічні, постколоніальні, мультикультурні та гендерні дослідження</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i></p> <p>Роль антропологічного підходу в літературознавстві. Антропологічні концепції фіктивного, уявного та реального В. Ізера.</p> <p>Кліфорд Гірц і розвиток інтерпретативної антропології.</p> <p>Антропологічні студії Ж.-М. Шеффера.</p> <p>Польська антропологія: концепції Ришарда Нича.</p> <p>Поетика тілесності в літературі.</p> <p>Постколоніальна теорія: концептуальні засади та її вплив на філософію, літературознавство та соціологію. Ревізія наслідків колоніальних відносин (Ф. Фанон «Чорна шкіра, білі маски»).</p> <p>Колоніальна ментальність та постколоніальна травма.</p> <p>Вплив роботи Едварда Саїда «Орієнталізм» на розвиток постколоніальних студій.</p>

<p>Гаятрі Чакраворті Співак та її дослідження в галузі фемінізму, деконструктивізму та глобалізації («Чи може підпорядковане промовляти?»).</p> <p>Теорія гібридності, мімікрії та амбівалентності у постколоніальних студіях Гомі Бхагбі («Нація і нарація»).</p> <p>Мультикультуралізм та криза національної ідентичності.</p> <p>Гендер, гендерні ролі та стереотипи. Етапи розвитку гендерних студій. Фемінізм як теорія, ідеологія та філософська концепція, інтелектуальний рух і методологія.</p>
--

Самостійна робота студента

Кількість годин	Завдання
12	<ul style="list-style-type: none"> • Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект. • Прочитати та законспектувати працю: Ніцше Ф. Народження трагедії // Пер. з нім. О.Фешовця // Фрідріх Ніцше. Повне зібрання творів. Львів: Астролябія, 2004. – Т. 1. – С. 11–128. • Ознайомитися зі працею: Кант І. Відповідь на запитання: Що таке Просвітництво? Переклад з німецької: Олег Фешовець. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003.
13	<ul style="list-style-type: none"> • Обрати, прочитати та законспектувати фрагменти з праць: <ol style="list-style-type: none"> 1. Бергсон А. Творча еволюція. Переклад з французької Романа Осадчука. Київ: Видавництво Жупанського, 2010. 2. Гусерль Е. Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки / пер. і післямова В. Кебуладзе. Харків: Фоліо, 2018. 3. Інгарден Р. Літературно-художній твір. Львів: Літопис, 2024. 4. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. Пер. з фр., післямова та прим. О. Йосипенко, С. Йосипенко. Київ.: Український Центр духовної культури, 2001. 5. Гайдеггер М. Дорогою до мови / Переклад з нім. Володимир Кам'янець. Львів: Літопис, 2007.
13	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитати та законспектувати статті: <ol style="list-style-type: none"> 1. Козлик І. В. Методологія літературознавства як актуальна проблема // Зарубіжна література в навчальних закладах, 2004. – № 1. – С. 57–58; 2004. – № 5. – С. 60–62 2. Павличко С. Д. Методологічна ситуація в сучасному українському літературознавстві // Теорія літератури. Київ : Видавництво Соломії Павличко „Основи”, 2002. 3. Червінська О.В. Після Потебні, після Білецького, після Чижевського, після Затонського: сучасна українська літературознавча думка в межах ідей герменевтики та рецептивної теорії. Питання літературознавства. – 2010. – Вип. 81. – С. 3–23. • Прочитати та законспектувати фрагменти з праць: <ol style="list-style-type: none"> 1. Гундорова Т. Леся Українка. Книги Сивілли. Харків : Віват, 2023. 2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства, 2005.
13	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитати та законспектувати фрагменти з праць: <ol style="list-style-type: none"> 1. Башляр Г. Фрагменти Поетики Вогню. Харків : Фоліо, 2004. 2. Кемпбелл Дж. Тисячолікий герой. Переклад з англ.: Олександр Мокровольський. Львів: Terra incognita. 2020. 3. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме / пер. з англ. – Львів: Астролябія, 2012.

	<p>4. Грабович Гр. Поет як міфотворець: семантика символів у творчості Тараса Шевченка К. : Часопис "Критика", 1998.</p> <p>5. Рікер П. Сам як інший. Київ : Дух і літера, 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прочитати та законспектувати статті: <p>1. Білецький О. Українська література серед інших літератур світу. Зібрання праць: У 5 т. - Т. 2. - К.: Наук, думка, 1965. - С. 5-49.</p> <p>2. Папуша І. До методології літературознавчої компаративістики. Слово і час, 2002. – № 3. – С. 58–67.</p> <p>3. Волков А. Р. Традиційні сюжети та образи (деякі питання теорії). Питання літературознавства. 1995. Вип. 2. С. 3-15.</p>
13	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитати та законспектувати праці: <p>1. Червінська О. В. Рецептивна поетика. Історико-методологічні та теоретичні засади : навч. посібник. Чернівці : Рута, 2001. 56 с.</p> <p>2. Ізер В. Процес читання: феноменологічне наближення. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. Львів : Літопис, 1996. С. 263-277.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прочитати та законспектувати фрагменти з праць: <p>1. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів [пер. М. Гірняк]. Львів : Літопис, 2004.</p> <p>2. Яус Г.Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна; пер. з нім. Р.Свято і П.Тарашук. Київ: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2011.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Значення діяльності журналу „Tel Quel” для розвитку структуралізму, поструктуралізму та деконструктивізму. • Підготувати презентацію на тему „Спільне та підмінне у поезії структуралізму, поструктуралізму та деконструктивізму”. • Підібрати до кожного типу наратора за класифікаціями Ж. Женетта і В. Шміда приклади з української літератури. • Прочитати та законспектувати праці: <p>1. Мацевко-Бекерська Л. Типологія наратора: комунікативні аспекти художнього дискурсу. Науковий вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В. Сухомлинського. Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2011. № 48. 140 с.</p> <p>2. Папуша І. Що таке нарагологія? (огляд концепцій). Studia Methodologica. Вип. 16. Тернопіль : Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2005. С. 29-46.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прочитати та законспектувати фрагменти з праць: <p>1. Дерріда Ж. Письмо та відмінність [пер В. Шовкун]. Київ : Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2004.</p> <p>2. Крістева Ю. Полілог [пер. з фр. П. Тарашук]. Київ : Юніверс, 2004.</p> <p>3. Нич Р. Світ Тексту: постструктуралізм і літературознавство [пер. з пол. О. Галета]. Львів : Літопис, 2007.</p>
13	<ul style="list-style-type: none"> • Знайти серед зразків української літератури ХХ-ХХІ ст. приклади інтертекстуальних взаємодій. • Підібрати показові приклади із художньої літератури щодо взаємозв'язків літератури з музикою, живописом, фотографією, кіно з опертям на розвідку: • Маценка С. Метамистецтво: словник досвіду термінотворення на межі літератури й музики. Львів : Апріорі, 2017. • Прочитати та законспектувати перший розділ праці: <p>Рихло П.В. Поетика діалогу. Творчість Пауля Целана як інтертекст. Чернівці : Рута, 2005.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Прочитати та законспектувати статтю: Тичініна А., Нікоряк Н. Новела В. Домонтовича «Спрага Музики» в аспекті інтердискурсивної методології. <i>Visnyk Universitetu imeni Alfreda Nobelya. Seriya: Filologicni Nauki</i>, vol. 1, issue 25, pp. 131-143, 2023. https://doi.org/10.32342/2523-4463-2023-1-25-10
13	<ul style="list-style-type: none"> Прочитати та законспектувати статті: <ol style="list-style-type: none"> Криворучко С. К. Концепція феміністичної критики. <i>Питання літературознавства</i>. 2015. Вип. 91. С. 209–219. Крістева Ю. Час жінок // Про рівність статей. <i>Збірник / Пер. з фр. під заг. ред. О. Хоми</i>. Київ : ППС-2002, 2007. С. 25-46. Павличко С. Чи потрібна українському літературознавству феміністична школа? <i>Слово і час</i>. 1991. № 6. С. 10-15 Прочитати та законспектувати фрагменти з праць: <ol style="list-style-type: none"> Висоцька Н. О. Єдність множинного. <i>Американська література кінця ХХ – початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму</i>. Київ : Вид.центр КНЛУ, 2010. Гундорова Т. Транзитна культура. <i>Симптоми постколоніальної травми : статті та есеї</i>. – Київ : Грані-Т, 2013. Іванишин П. <i>Українське літературознавство постколоніального періоду : монографія</i>. Київ : ВЦ „Академія”, 2014. Павличко С. <i>Націоналізм, сексуальність, орієнталізм: складний світ Агатангела Кримського</i>. Київ : Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2016. Саїд Е. <i>Орієнталізм [пер.з англ. В. Шовкуна]</i>. Київ : Вид-во Соломії Павличко „Основи”. 2001.

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

- *Інноваційні технології навчання*: модульне навчання, дистанційне навчання, контекстне навчання, імітаційне навчання, проблемне навчання.
- *Підходи до навчання*: діяльнісний, системний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, синергетичний.
- *Принципи навчання*: демократичності, добровільності, рівноправності, поваги до особистості при дотриманні окреслених норм (правил, вимог, обов'язків), ціннісних орієнтирів кожної зі сторін, що передбачає активну взаємодію у реалізації спільних освітніх завдань при відповідальності кожного за отримані результати.
- *Методи навчання*:
 - словесні: навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, опрацювання дискусійних питань (метод визначення позиції, відстоювання заданої позиції, зміна позиції, порівняння альтернативних позицій, дискусія, дебати, диспути);
 - наочні: демонстрація, ілюстрація; дослід,
 - методи наукового пізнання: індукція, дедукція; традукція;
 - методи навчання за характером пізнавальної діяльності здобувачів освіти: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький;
 - активні методи: дидактичні ігри, аналіз конкретних ситуацій, вирішення проблемних завдань, мозкова атака, незавершені ідеї, case-метод).
 - кооперативні методи навчання: парне навчання, ротаційні трійки, карусель, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей, акваріум, загальне коло, мозаїка, дерево рішень.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

1. Поточний контроль перевірки засвоєного матеріалу передбачає такі форми контролю та оцінювання:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркве опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання (самостійні роботи, реферати, творчі роботи, термінологічні диктанти, проекти, робота з друкваними науковими виданнями, інтернет-джерелами; модульні контрольні роботи);
- тести.

2. Підсумковий контроль: іспит (тести і письмова робота).

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	40	100
5	6	7	6	6	6	7	5	6	6		

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни впродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за виконання модульної контрольної роботи. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Як наука пояснює світ через категорії, поняття, терміни та парадигми? Які групи наук виділяються? Чи визначається філологія як синергія мовознавства і літературознавства? Яке місце займає літературознавство як наука у загальній системі знань?
2. Що таке дискурс і епістема у контексті літературознавства? Як ці поняття впливають на формування наукового світогляду?
3. Що таке герменевтика як теорія, методика та мистецтво інтерпретації тексту? Які основні етапи розвитку герменевтики Ви можете назвати?
4. Як у «Лекціях з естетики» Гегель описує діалектику мистецтва? Яке значення має діалектичний підхід у літературознавстві?
5. Що означає концепція «раса – середовище – момент», і як вона впливає на дослідження

літератури?

6. Яким чином твір Фрідріха Ніцше «Народження трагедії із духу музики» відображає аполонівське та діонісійське начала? Яке значення має Ніцше для сучасної літературознавчої методології?
7. Як історичні події ХХ століття вплинули на формування поліморфної епістемі? Яке місце займають масові суспільні рухи та науково-технічна революція (НТР) у зміні культурного дискурсу?
8. Що таке “linguistic turn” і як він вплинув на підходи в гуманітарних науках?
9. Як концепція Томаса Куна «Структура наукових революцій» застосовується у літературознавстві?
10. Як теорія відносності Альберта Ейнштейна вплинула на літературознавче тлумачення хронотопу?
11. Які основні ідеї феноменології Едмунда Гуссерля можна застосувати в гуманітарних дослідженнях?
12. Які внески в літературознавство зробили Моріс Мерло-Понті, Карл Ясперс, Жан Поль Сартр та Альбер Камю?
13. Як фундаментальна онтологія Мартіна Гайдеггера впливає на сучасну літературознавчу методологію?
14. В чому полягає підхід Ганса-Георга Гадамера в його творі «Істина і метод» та що таке герменевтичне коло?
15. Як визначається методологія як учення про сукупність методів у певній науці? Які етапи розвитку методології гуманітарних наук можна назвати?
16. Як поетика визначається як система, що лежить в основі філологічного аналізу художніх текстів? У чому полягає різниця між історичною і теоретичною поетикою?
17. Які ключові положення містить потєбніанська філософія мови ("Думка і мова") щодо внутрішньої форми слова? Як Потебня диференціює поезію та прозу?
18. Які підходи до класифікації лірики (жанрова та тематична) відомі з працями О. Галича, Н. Костенко, І. Козлика та Е. Соловей-Гончарик?
19. Що таке жанр, жанровий канон, жанрова система та метажанр? Які є основні європейські та сучасні українські теорії жанру?
20. Як біографічний метод допомагає вивчати відносини "автор – твір"? Яку роль відіграють біографія і особистість письменника у формуванні творчості? Хто вважається основоположником біографічного методу, і які сучасні українські дослідники займаються біографікою?
21. Що таке міфопоетика, і як підхід міфу та міфологеми використовується для тлумачення літератури?
22. Яку роль відіграє теорія запозичень (міграційна теорія) Т. Бенфея?
23. Які основні положення пропонують Джеймс Джордж Фрезер та Джозеф Кемпбелл у своїх роботах?
24. Як Ернст Кассіер ототожнює різні сфери культури з символічними формами міфу, релігії та мистецтва?
25. Що розкриває структура міфу за Яковом Голосовкером, і як Карл Густав Юнг пояснює концепцію архетипу та колективного несвідомого?
26. Які методика застосовуються для дослідження психоаналітичних значень образів стихій (за Гастоном Башлярром) та які психологічні основи функціонування міфу висвітлює Мірча Еліаде?
27. Які принципи структурного аналізу міфу пропонує Клод Леві-Стросс?
28. Які основні терміни та підходи використовуються в порівняльному літературознавстві (генетичний, контактний, типологічний підходи)?
29. Які проблеми функціонування традиційних образів і фабул аналізує школа ТСО Анатолія Волкова?
30. Що таке імагологія, і як вона описує образи «свого» та «чужого» у свідомості?
31. Які завдання герменевтичного аналізу (тлумачення) тексту, і чому важливо осягати не просто його зміст, а закладений сенс?

32. Що таке рецептивна естетика, і як рецептивна поетика проектує структуру твору на реципієнта?
33. Які концепції індивідуального сприйняття тексту розвивали такі мислителі, як Аристотель, Платон, В. Віндельбанд, Г. Лейбніц, А. Баумгартен, І. Кант, Гегель, В. Дільтей, Г. Яусс, В. Ізер та У. Еко?
34. Що таке «горизонт очікування» за Р. Яуссом, і як розвивається рецептивна естетика в працях В. Ізера?
35. Яку методологічну стратегію пропонує У. Еко щодо відкритості художнього твору?
36. Які етапи становлення структуралізму в гуманітарних науках, і як мовознавчі ідеї Ф. де Соссюра були екстрапольовані в літературознавство?
37. Що таке структуралізм як інтелектуальний рух, і які основні принципи його аналізу?
38. Як постструктуралізм розвивається в контексті антропологічного повороту, і які ідеї Ролана Барта, Мішеля Фуко, Жака Лакана та Жюльєна Дельоза відображають перехід від структуралізму до постструктуралізму?
39. Що означають концепції «смерті суб'єкта», «смерті автора» і «смерті людини»?
40. Які основні поняття характеризують природу, форму та функціонування наративу в літературі?
41. Що таке інтертекстуальність, які її форми існують (цитування, алюзія, ремінісценція, пастиш, центон, парафраза, пародія, гіпертекст, палімпсест, автоінтертекстуальність) та яку роль вона відіграє у літературознавстві?
42. Що таке інтермедіальність і як вона описує взаємодію літератури з іншими видами мистецтва? Що таке екфрасис і які його різновиди?
43. Які етапи становлення антропології ви можете назвати, і що характеризує сучасну постмодерністську (аналітичну) антропологію? Які теми стають пріоритетними в сучасній літературній антропології?
44. Який внесок зробив Кліффорд Гірц як засновник інтерпретативної антропології, а також які результати показують дослідження Ж.-М. Шеффера та Ришарда Нича?
45. Що таке постколоніальна теорія і які основні концепції (колоніальна ментальність, постколоніальна травма) вона включає? Яке значення має праця Едварда Саїда «Орієнталізм» у формуванні постколоніальної теорії? Які ідеї пропонує Гаятрі Чакраворті Співак, і як вони пов'язані з проблемами фемінізму, деконструкції та глобалізації?
46. Як визначаються поняття гендеру, гендерних ролей та стереотипів, і які етапи становлення гендерних студій існують? У чому полягають відмінності між фемінною, феміністською та жіночою літературою, і які особливості характеризують французький та американський феміністський дискурс?

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень

1. Окреслити і прокоментувати напрями світової літературної теорії ХХ-ХХІ ст.
2. Окреслити методологію як галузь літературознавства.
3. Сучасні методологічні практики, методологічний підхід, методика аналізу, методологічний плюралізм.
4. Методологія історичної та теоретичної поетик.
5. Визначити жанрову специфіку епічних форм.
6. Пояснити жанрологічні концепції М.Бахтіна, Н.Копистянської, Ж.-М. Шеффера, О.Червінської, Т.Бовсунівської, О.Васильєва.
7. Розкрити тлумачення поняття архетип за І. Дамаскіним, К. Г. Юнгом, Г.Башлярмом.
8. Окреслити «міграційну теорію» Т. Бенфея та її значення для становлення методологічних напрямків літературознавства.
9. Прокоментувати історію розвитку літературознавчої герменевтики: Платон, біблійної герменевтика, Ф.Шлесермахер, В.Дільтей, М. Гайдеггер, Г. Гадамер, П. Рікер.
10. Специфіка і завдання герменевтичного аналізу.
11. Концепції герменевтичного кола і герменевтичного трикутника.
12. Окреслити специфіку біографічного методу в літературознавстві. Праці Ш. Сент-Бева.

13. Використання біографічного методу сучасними українськими дослідниками: Т.Потніцева, В.Фесенко, Ю.Павленко, Т.Гундорова.
14. Окреслити сутність мови і смисл буття в онтології М.Гайдеггера.
15. Розкрити процес формування компаративістики та культурно-історичної поетики. Пояснити поняття типології.
16. Концепція І.Тена «раса-середовище-момент».
17. Іван Франко – український представник культурно-історичного методу.
18. Порівняти концептуальні позиції герменевтики та рецептивної поетики.
19. Концепція про імліцитного читача.
20. Українські герменевтичні та рецептивні студії.
21. Окреслити методологічну специфіку наратології. Навести приклад наративного аналізу тексту.
1. Пояснити інтермедіальність як домінанту сучасної літератури. Проінтерпретувати поняття екфразису на прикладі прочитаного твору.
22. Прокоментувати методологічну специфіку літературознавчої антропології з опертям на відповідні праці теоретиків.
23. Проаналізувати методологічні концепції постколоніальної критики та мультикультуралізму.
24. Охарактеризувати методологічну специфіку гендерних студій. Прокоментувати відповідні методологічні праці теоретиків. Застосувати до аналізу показового зразка літератури.
25. Проаналізувати теорію інтертекстуальності за європейськими науковцями ХХ ст.
26. Типи інтертекстуальності.
27. Форми міжтекстуальних відношень. Прокоментувати внесок М.Бахтіна, Ю.Крістевой, Р.Барта, М.Фуко, Ж.Женнета.
28. Концепції «смерті суб'єкта» та «смерті автора» у дотик до питань інтертекстуальності. Інтертекстуальні студії в Україні.
29. Визначити зміст термінологічної парадигми *текст* в аспекті теорії рецепції.
30. Горизонт очікування, «місця невизначеності», антиципація тексту, перлокуційний ефект, сугестія.
31. Концепція відкритого твору У.Еко.
32. Проаналізувати концепцію Константської школи Г. Яусса та В. Ізера.
33. Визначити принципові аспекти рецептивної поетики. Обґрунтувати термінологічний сенс понять *письмо – текст – твір*.
34. Окреслити методологічну програму структуралізму.
35. Прокоментувати структуралістські концепції К. Леві-Стросса, М. Фуко, Ж. Женетта, Р. Барта. Зміна методологічної програми у напрямку до постструктуралізму.
36. Окреслити формування структурного методу в літературній теорії (школи К.Леві-Стросса, М.Фуко, Р.Барта, Ж.Лакана).
37. Проаналізувати специфіку методології постструктуралізму та деконструкції. Прокоментувати наукові праці М. Фуко, Р. Барта, Ю. Крістевой, Ж. Дерріда, П. де Мана, Дж. Х. Міллера, Г. Блума.
38. Окреслити онтологію міфу та його літературознавчі концепції. Міфопоетика.
39. Охарактеризувати історичні передумови постмодернізму, специфіку постмодерністського тексту. Прокоментувати постмодерністські студії в Україні (праці С. Павличко, Т. Гундорової та ін.).
40. Розкрити проблему *дегуманізації мистецтва* за Х. Ортега-і-Гассетом та М.Фуко.

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (протокол № 16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) під час вивчення дисципліни

здобувачеві освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Астрахан, Н. І. (2021). Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 296 с.
2. Васильєв, Є. М. (2017). Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації : монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 532 с.
3. Галич, О.О. (2017). Вступ до літературознавства : підручник. Міністерство освіти і науки України. Нац. університет: Львівська політехніка, 324 с.
4. Інгарден, Р. (2024). Літературно-художній твір. Львів: Літопис, 484 с.
5. Левчук, Т. (2018). Феномен літературності: монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 368 с.
6. Павличко, С. (2024). Дискурс модернізму в українській літературі. Київ : Основи, 632 с.
7. Пахаренко, В. (2023). Секрети мистецтва слова. Київ : ВД «Освіта», 408 с.
8. Ткаченко, А. (2025). Мистецтво слова (Основи літературознавства). Київ : Ліра – К., 472 с.
9. Тичініна, А.Р. (2018). Сучасні методологічні практики: навчально-методичний посібник; передмова О.В. Червінської. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 160 с.

Допоміжна

1. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навчальний посібник. URL: http://eprints.zu.edu.ua/22600/1/Vstup_do_literaturoznavstva%20%281%29.pdf
2. Горбань, А. В. (2020). Теорія літератури : навчальний посібник. Житомир : ЖДУ імені Івана Франка, 233 с.
3. Гребенюк, Т. В. (2020). Інваріантно-варіантний підхід до свідомості у психолінгвістичній теорії О. Потебні. Запорізький державний медичний університет. *Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти: міждисциплінарний діалог* : кол. монографія. Запоріжжя : ЗДМУ. С. 135-143.
4. Гундорова, Т. (2023). *Леся Українка. Книги Сивілли*. Vivat, 304 с.
5. Козлик, І. (2020). Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 235 с.
6. Колошук, Н. Г. (2018). Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім «Кондор», 424 с.
7. Конєва, Т. (2020). Загальні тенденції літературного процесу: теоретичний аспект. *Філологічні науки*, №32, с.33-37.
8. Лановик, М., Лановик, З. (2020). „Армія метафор” у науковому дискурсі. *Питання літературознавства*, №101, с.64–87. <https://doi.org/10.31861/pytlit2020.101.064>.
9. Мельничук, О. Д., Гриців, Н. М. (2023). Наратологія: постструктуралістське розуміння художнього тексту. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*, №1, с.76-83.
10. Набитович, І. (2022). Пам'ять, історична проза та формування національної ідентичності. *Слово і Час*, №4, с.45-57. <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2022.04.45-57>
11. Орлова, О., Орлов О. (2020). Основи літературознавства. Тексти лекцій: навчально-методичний посібник. Полтава: ПНПУ, 134 с.
12. Тичініна, А. (2022). Від структуралізму до постструктуралізму: мотивація зміни методологічної траєкторії у досвіді Мішеля Фуко. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія*. Вип. 26-27, с. 172–179.

13. Ференц, Н. С. (2021). Теорія літератури та основи естетики. Навчально-методичний посібник (для студентів українського відділення філологічного факультету). Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 104 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.ukrlit.vn.ua/info/criticism.html>
2. http://philology.chnu.edu.ua/structure_zarlit.html
3. <http://www.ilnan.gov.ua/teor.htm>
4. <http://www.ilnan.gov.ua/conference.htm>
5. <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11163/05-Balakyana.pdf?sequence=1>
6. <http://1576.ua/books/3171>
7. <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=ru&authuser=2>
8. <https://www.researchgate.net/>
9. <http://www.osvita.com.ua/ua/universities/?directions=30&desc=1>
10. <http://www.parta.com.ua/university/philology/>
11. <https://archer.chnu.edu.ua>
12. <https://scholar.google.com.ua/citations?user=OntIviQAAAAJ&hl=uk>
13. <https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibReturnURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fmode%3DNextgen%26action%3Dtransfer%26path%3D%252Fwos%252Fwoscc%252Fbasic-search%26DestApp%3DUA&referrer=mode%3DNextgen%26path%3D%252Fwos%252Fwoscc%252Fbasic-search%26DestApp%3DUA%26action%3Dtransfer&roaming=true>
14. <https://www.scopus.com/home.uri>

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики академічної доброчесності учасниками освітнього процесу під час вивчення навчальної дисципліни є принциповим. Академічна недоброчесність не допускається та має нульову толерантність. Регулювання дотримання академічної доброчесності здійснюється відповідно до таких документів:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
- ✓ Письмові роботи підлягають перевірці за допомогою сервісів Unichек чи Turnitin.